

Հ Ա Ս Յ Է
Rédaction du Journal arménien
ARCHALOUYCE
(EGYPT) LE CAIRE

Պ Լ Ե Մ Ե Ն Գ
ԵՂԻՊՏՈՍ
Տարեկան գրեցող 30
ՍՐՏԱՍԼՄԱՆ
Տարեկան գրեցող 10

ԱԶԳԱՅԻՆ. ԳՐԱԿԱՆ. ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Ա Ն Կ Ա Ի Հ Ա Յ Ա Ք Ե Ր Ք

Չի հրատարակուած ձեռագիրները
ևս չեն տրուիր:
Բաժանորդագրութիւնը կանխիկ է. խոյ
ծանուցումները կ'ընկրուին ըստ նա-
ւոր հասնածայնութեամբ:

Թե՛ ՍՐՇԱՆՈՅՄԻ եւ թե՛ ՏՊԱՐԱԼԻՆ
վերաբերեալ նիւթական խնդրոց համար
պէտք է շինել նմանապէս հասցեով
ընդհանուր հասցեարկին, որ է՛

ԿԻՈՐՔ ՓԱՅԱՆԵԱՆ

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԴԱԲԱՔ ՕՐԵՐԸ

Յոյր ամսագրի մէջ ուղղակի արձանագրուած
սու ըն թանց գրածներուն

ZUSC 20 ՓԱՄԱ ՈՂԶ

ԲԱՅԱՏՐՈՒԹԻՒՆ

Ներկայ թիւին յապաղման գըլ-
խաւոր պատճառը եղաւ «պայտամի»
առթիւ Մամուլի գործաւորներուն
տոհմագրական!!! բացակայութիւնը:
Օ՛հ... անյարմար ժամանակ
մը՝ եթէ աշխատատեղերը գործա-
դուլ ընէին, ինչ որ սովորական
ըստ մը դարձած է կիւմայ, ի՞նչ
պիտի ընէինք սրբէն...:

Մեր այս անդամուան յապա-
ղուածը գարնանելու համար արեւին,
այսօրուան թիւը նախորդին հետ
միացուցինք «Յաւելու ամառ» մը, ու-
րը մեր Երկրորդ Տարւոյ Ա. թիւը
պիտի ներկայացնէ:

Հարցաւորի սոխաւանդ կրօնա-
ւանդներուն վերաբերեալ գործի մը
առաջնութիւնն առ ի պարտաւոր-
ութիւնն նկատելով, մեր շարժումը ի ներ-
կայ տարւոյն համար որոշուած փո-
փոխութիւնները յետաձգուեցան
կարճ ժամանակի մը համար: ԽԻ՛՛՛:

ԳԻՐ ՅԱՆԴԻՄԱՆՈՒԹԵԱՆ
ԱՌ ԳՐԱՌՍԱՆՆԱՆ

Յոյրեկեւ եւ անօրոյրեկեկեկեկ
նաւասան մանկիկ մեռած եւ
Բիկիկեկ

(ՀԱՅ ԹԵՐԹԻՐ)

Ինչո՞ւ անսպարեցիք, ո՞վ նո-
րեկեկեր: Կ'ըսէք թէ՛ չապցած էք
եւ մերկ: Այո՛, ձեր այդ տաղա-
կացուցիչ յանկերգը լսելով լսեցինք
արտիճակ խաղ չ'ենք: Բայց, մենք
այլ՝ եղբայրացիք եւ հայրապարտ՝ ձե-
զի լուր լուրի վրայ խրկեցինք, որ-
պէսզէն համբերէք քիչ մը - մէկ,
երկու ամիս. առ առաւելն հինգ ա-
միս - վկայ մեր քորոզիչները, մեր
յիշատիութեանները, մեր թերթե-
րը (*):

Թերեւս կարծեցիք որ մենք ձեր
մահը կը փախաքինք, եւ մեզի հա-
ճոյք պատճառելու համար շտապե-
ցիք անդրաւել: Եթէ այդպէս խոր-
հեցաք, շատ սխալեցաք: Բաւ ին-
չի, մենք չ'է թէ ձեր - մեր եղ-
բայրներուն - այլ ճանճերուն անգամ
մահը չ'ենք ուղեր: Մեր բարեա-
լակամութեան անժխտելի սպառնա-
լին այն է որ՝ անհաղին եփրատը

(*) « Արշալոյս » թիւ 507 - 35
« Մինչ մենք կը քծնինք, անոնք
կը մեռնին » յօդուածը:

ձեր տրամադրութեան տակ թողու-
ցինք: Ինչո՞ւ ձեր ծնողները ձեզի
չտարեցուցին թէ՛ Երկու Չար մէկ
հացի տեղ կ'անցնի: Կարող բուք
ու զուրախ, շատ իրաւամբ խորհե-
ցանք թէ՛ ձեր կիրճերն ու ժայռերը
պարտաւոր էին ձեզ պատասխարելու
հոգին ու ձիւնէն: Չեր փրճակը այս-
պէս սպառնալիս ահմտելով մենք
քիչ մը աքիջ կ'ենտական գործերով
գրագրեցանք: Կարող պիտի չ'աշխ-
տենք տնէնք ստար անոյր հետ, որ-
տասանելի բաժանեալներ կային,
արտիջ իրարանջիւրին պատրաստու-
թիւնը սրբաւ կարտակար: Երտոյ
պիտի եզու ամենուն հասկցնել թէ՛
ի՞նչ տեսակ պաշտելի զեզու հինք են
Աղտաւութիւն, Հաւատարութիւն,
ճշմարտութիւն կոչուած անբաժան
երեք բարերը, զորս մեր ճարտը ին
բերելու համար հարկ անճարտեղ
եղաւ տեսակ տեսակ գոյներով ներ-
կիւ շարքի, արտեսակել: Եւ,
չիտակը բոնելու համար, այն աստի-
ճան յաճոյրեցանք որ անոնց արտի-
չին անգամ անկարող է այսօր զա-
նոնք ճանճուալու: Գայտ կ'ըսենք ա-
ռանց մեծամտութեան եւ անհոյս
հաւատութեան: Մանաւանդ մի՛
կարծէք թէ՛ ձեզի խրկելիք գրամ
չ'անէինք: Այսպիսի ենթադրութիւն
մը պարտաւոր պարտաւորութիւն մ'է:
Ընդհակառակն շատ գրամ անէինք
միայն, նախապէս հարկ եղաւ հա-
րիւրուոր շարժաններ վարձել, զա-
նոնք պրօշտարգել, եկողներուն
ընդ առաջ երթալու համար: Եր-
տոյ, անհաղին քանակութեամբ վա-
ռօղ զննել մեր հրատարակեանց
համար: Մտա մը գրամ ալ յատկա-
ցուցինք քառուայ ծառայիցն Աստու-
ծոյ: յարձրը լուր Գահաւա յապտի
մ'առնել խաղիկ ծիծելու համար:
Ինչպէս կը տեսնէք, ասանք՝ ապրիլ
գիտցող մը համար՝ կեանքի եւ մա-
հու ինքզնիք աւելի մեծ խնդիրներ
են: Ասանցի՛ք գարս, աակալին զը-
րամ ունէինք եւ անինք ալ, բայց
հա հարցը չաթալալիչ եղաւ: Պար-
զապէս փոխ խաղս ըլլալի խնդիր:
Ահա ինչպէս. բարեգործութեան հա-
մար հաւատարմութեան կեանք
պտույտ՝ եւ մահամբձներուն կեանք-
ը ազատելու յատկացնել՝ փոխա-
տուութեան եզանակով: Ոմանք կ'ը
սեն՝ այո՛, սմանք՝ ո՛չ, Արդ. ան-
վիճելի է որ պէտք է առաջ ըստնե-
րը ազգին թշնամիներն են, եւ անի՛
տաքս ըստնեք ձեզի պէտեանուն
լարեկամները: Բաւ պղտիկ էք
այս տեսակ բարակ հրատարակե-
րուն ձեր խելքը չ'հասնիր. ձեր մե-
ծերուն ալ խելքը չ'հասնիր եւ ո՛չ ալ
հատարակ մահակամացուներուն խել-
քը կը հասնի, ճիշդ հոգ է մեր գե-

րտանցութիւնը: Այսուհանդերձ,
պնդողներ կան թէ՛ այս Գորտեան
հանդուցը կայ ե կը մնայ ե պ'տի
մնայ մինչեւ որ զայն լուծելու կարող
Ազգ. քանդակը չ'ըստպատույ չ'ենտական
պատը քանդակ: Բայց ասանկ յառ-
քերու տկանը կ'ախել չ'արժեք:
Կանոնք ըստնեք իտախարար, ազ-
գապետ, անողորմեք մարդեր են
զորս պէտք է միշտ հարձակ: Եւ առ
գրագրեանքու եւ գրագրեանքու կող-
մէն մեզի եզու խնդարեութիւնները
պէտք է կ'առնէն աւելի կը հատուտան
թէ՛ սխալըները մենք չ'ենք:

Սակայն գաւառներ ձեր մահուան
հարցին: Յաւ ի սիրտ կը յայտարար
րեմք որ եթէ մեռաք, յանցանքը
ձերն է եւ քիչ մ'ալ ձեր մայրերուն:
Չեր այդ անճարակ մայրերը ինչո՞ւ
հար մը չի մտածեցին իրենց պի-
տրոյնքները հացի պէս անդարար
եւ անզոր թեւերը տարակ մուշտակ
ներ ընելու: Մին ասան ապահա-
պէս գուք չ'էք մեռնել, եւ քանի մը
տարիներ ետք՝ մեր անցեալ եւ ներ-
կայ հերտապարտութիւնները կարգա-
լու բազմը կ'անենալիք, միակ մի
ջոյց մեզի հաճելի ըլլալու: Բայց
կ'իբրեւ թէ՛ տպերախտութիւն եւ ան-
կեղտագրութեան ձեր առանձնա-
չընտրեաններն են, ինչպէս զայդ կ'ա-
պացուցանէ ձեր Երկու Մանկանց
կեղեցիներ: Ո՞վ գիտէ այդ երեք քննել ալ
ի՞նչ օյրնապարտութեան մտքով մե-
ռան:

Գտնէ ձեր տարեկաններն ու մե-
ծերը խոհակամութիւնն անենալին
Հա որդիական եւ առանկան քա-
ղութեամբ գիտնողները քաղցին ու
չուրախն զի ահա նոր հանգստա-
կութեան ձեւնարկուեցաւ (*), եւ չը-
նորհիւ մեր եղբայրութեան՝ ձեր
կողմերը անպատճառ հայ կը հա-
ցընենք մինչեւ Ասքը Չառիկ: Վը-
հատեալները թող քամոյրեալին ու-
րեմն. մենք հա կեցած ենք: Ա-
ռանց այդ աստիքութիւն կը պահան-
ջէ որ անկարողներն ընեն չ'անճար
համար: Չայս տեսակ եւ մայրիմք
զի պերեզմանք ձեր անչարք լի-
նիցին յանուն Աղտաւութեան, Հա-
ւատարութեան եւ եղբայրութեան:
Ի գիտնոյ Ազգապաշտպան հա-
մատարած կուսակցութեան
ՀԵՐԻՎԱՆԻ ՊԵՂԱՏՈՒՆԵԱՆ

(Ընդ օրինակից)
Ա. ՊԱՆԵԱՆ

(*) Արշալոյս միջնարկուն պի-
տի ըլլալ ինչպէ՛ք քառասուններուն,
եթէ առն ինչօրինակութիւնը Պալ-
եան էք. հետագայով հարգելիք
քանի որ մասնաւոր գեղարքութիւն
ներ ալ ունի:

ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐԸ
ԳԵՐՁԻՆ ՎԵՅ ՏԱՐՈՒՄԸ ԵՐԶՈՒՆԻՆ
1903-1908 (*)

Ա. Եգիպտական - Մամուլը - Բ. Միջին-
ներ - Գ. Անկեղտագրութիւն - Դ. Կրթա-
կան նաստարիքներ եւ ընկերութիւններ - Ե.
- Ազգային Առանկարարակ - Զ. Վերջա-
րան:

ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԼԸ

1903 թուականը, առանց ունէ
չափազանցութեան, Եգիպտական
քառասուն հարիւր է կոչել Լուս-
գրութեան ճարտ. Պրն. Ա. Պալեանի
ժողովարդ էր վերջ. Ազգային Ե
ճիւ ճրագրակ եղաւ Փնդակը խոհազ-
րութեամբ Պ. Կեղեկի Թի-Ֆէն-Եա-
նիս Փեթիակ էն քիչ յետոյ, Ազգային
18ին երկուս Ազգային ընկեր-
Տարեկան ըլլալով Պ. Եր. անոց Օտեան.
անցողակի ըստ թէ՛ Ազգային ընկեր-
միջոցով ու պաշտօնով գրագրեանքն
ու խոհազրակներն ալ, լրագրու-
թեան ճիւղը սկսած էր փորձել:
Եւ անպատ ըստ էն վերջը Պրն. Տի-
րան Երտարեանն է որ գաղտնաբը
կ'անենայ Ազգ. քանդակը մէջ շա-
րանակելու՝ իր Պալեանի մէջ ըս-
կած Հայկի երգիծական թերթը,
արան առանկան թիւք կարգապիսք
Յունիս 25 ին: Առ ասանցի՛ք վերջ
կ'անենանք զի ինչի՛ք իր նոր ձեւին
մէջ շարժակամ Փնդակի քորակեր.
թի վերածուած: Չորս անկարող վերջ,
նայնմեր 1 ին կ'երկի սղարակալ
Միջոցն Առաւելի շարժակամ
Պալեանը, գրական, գիտական եւ
մանկավարժական հանդէս մը: Եւ
գիտելի պարտաւոր մը, այս թերթե-
րուն բարեւ ալ Ազգ. քանդակը կ'ե-
րեին, ինչ որ յայց կուտայ թէ՛ Ա-
զգ. քանդակի հայերը թէ՛ պէտք
ուր Գահալէն նուազ են, բայց ի-
րենց մտաւոր գաղտնարկին մէջ ա-
ւելի կեանք աւելի շարժում կայ:

(*) Մանիթ. Յօդուածագրին -
Ժամանակին « Արշալոյս » թի մէջ ճրա-
տարակամ ենք նախորդ վեց տարի-
ներու գլխաւոր անցքերուն մէկ ամ-
փոփումը (տես « Արշալոյս » թիւ
337-341, « Եգիպտական » գործերը
գաղտնարկութեան հոտանքն ինչի՛ք,
1896-1902) այս ա՛ր գալ նոյն յոգ-
ուածաշարքին շարունակութիւնը կ'ը-
նենք:

Իսկ եւրոպական Տաճկաստանի մասին մէջ, Ալպանիան որուն այսօր տարի զարգացումը մտքի ազատ թռիչք մը, նոյնիսկ իրենց լեզուով գիր ու գիրք, տառ ու գպրութիւն ունենալ և սրուն ցեղական ընդունակութիւնները և աշխարհագրական գիրքը այնքան ձեռնտու են, իրաւունք չունին իր բաժինն ունենալու այս երկրին ազատագրութեան բարեքերէն օգտուելու և իր ազգային արժանապատուութեան համապատասխան գիրք ու վիճակ ստանալու:

Այս կարգէն համարուելու են և ներկայ կայութեանն օգտուելու են, կ'ըսէ Ելիան Սապահեատին, բնւոր այն ցեղերը որոնք կ'ապրին Պարսից ծոցէն մինչև Պալքաններու սահմանադրուելու և Արարատէն մինչև Կարմիր ծով:

Իրաւ ալ ինչո՞ւ բունակալ և անիմաստ վարչութեան մը տակ նշուածներու անօգուտ ջանք մը ընենք սա Ձէյթուն կոչուած լեռնատ երկիրը որ միշտ ընդվզած՝ միշտ իր ազգաւ վիճակէն դանդաղած է և կուզէ ազատ ապրիլ, ազատ շնչել: Փոխանակ զիրենք նուաճելու, լուսագոյն չէ՞ր քաջաշէրիկ իրենց ազատասէր ոգին, նպատաւորել զիրենք, նիւթապէս զարգացնել, նոր սերունդը բարոյապէս ազատ ձգել մարդկային իրաւունքներուն վայելման մէջ: Միթէ՞ իբրև պատերազմիկ ժողովուրդ Ձէթունցիներ, պէտք եղած ատեն նուազ օգտակար պիտի ըլլար այս երկրին պաշտպանութեան, քան թէ Հայաստանի սահմաններուն վրայ հաստատուած այն բարբարոս տարրերը որոնցմէ հեծելազուգներ կազմուեցան իբրև մըշտական սարսափ Հայ ազգին: Ախ այդ միջնագրեան, սաղայէլեան, մարդախորշ քաղաքականութիւնը որուն հետեանքը շատ ծանր պիտի կշռէ Օսմանեան պետութեան վրայ: Փորձերը կը ցուցնեն թէ ինչ որ ժամանակին եղաւ Ենիիշիյիութիւնը այս պետութեան համար, նոյնքան և աւելի փորձանք մը պիտի ըլլան այդ պիտեալ վնասները, զորս կրթելու քաղաքակրթելու տեղ, վայրագութեան պաշտօնական հանդամանքով օժտեցին և պիտենք թէ ինչ զեր կատարեցին այդ վնասները վերջին տասնեակ տարիներու ընթացքին մէջ:

Բայց ինչ կ'ըսեն Ոսպահեատ, տիկի հակառակորդներն ու թէնամիները:

Այսօր պիտի կ'ամբաստանեն իբրև թէ Օսմանեան Պետութիւնը կազմալուծման առաջնորդելու կը ձգտի, իբրև թէ պետական միութիւնը խանդարելու կը հետամտի և իբրև թէ նպատակ ունի Հանրապետական վարչութիւն մը ստեղծել և ինչ... Այսպէս եղած է ամէն ատեն, ազգի մը գերադաս ըսարիքը մտածողները սխալ հասկցում են: Միշտ մեծամասնութիւնը չէ՞ որ իրաւունք ունի, այլ փոքրամասնիկ դաս մը որ հոգեկան աչքեր կ'ունենայ հեռուն անսնելու և ուղիղը գաւանդելու:

Գուցէ գեռ շատ հալածուին Սապահեատին և իր գաղափարները:

բայց պատմութիւնն ալ, ուղիղ բանը ալ կ'ապացուցանեն թէ անոր քարոզած վարդապետութիւնն որ վերջի վերջոյ պիտի յաղթանակէ և պիտի ըլլայ միջոց այս ազատագրեալ երկրին փրկութեան:

Հայտարար փաշա 10 Հոկտ. 1908
ՍՄԲԱՏ ԴԱԻԹԵԱՆ
(ՖՐՈՒ - ՖՐՈՒ)

ՎԵՐԲԵՆ ՈՒ ՔՆԱՐ

Սեղուք ձմեռը՝ յարտըրը աշնան Բուք և ստուանանիք, որ պտուղ ևրան. եկան մարտի կրակը՝ սրեցեալ առի, Թո՞ղ ըսաւ յանկարծ, գաւակ նաւաւարդի:

Նա խոր վերջ մը ունի, կրակ չէ ըսին. Անանորի մը նախին՝ ֆնար մը շատ հին. Դիկան ու հանգչած միտքն էր վերացած՝ Ողբերգ նիւտր դժգոյն՝ զանգուստ առ Աստուած վերջն ու ֆնար, կ'ըսէր, սիրս ևն այրած: Դահլիճ Ս. Մ. ՀԱՅԻԹԵԱՆ

ՆՈՒԹԵՐ, ՆՈՒԹԵՐ

Սուէտիայի հերոս Տիար Շաւարշ Շիմանեան՝ խեղճ հեղու, որ ոտքը Պօլիս ձգելու չ'աջողեցար՝ գոնէ երեսուխանի աթոռ մը գրուելու համար, — Կիպրոսէն հետեւալ նամակը գրկած է Մարտի 1908-ի անգլոմիտի միջոց, որ առաջիկային պէտքը ըզգալի լինելուն համար այս տեղ կարտադրենք:

Կիպրոս Սուրբ Մակար

Սիրելի եղբայր:

«Արշալոյս» միշտ կատանամ. շնորհակալ եմ: Երանի թէ քանի մը տարիներ առաջ թեղ ամբաստանողները յաջողէին անցեալ տարուան բանտարկութիւնը «հեռանդանոցը» փութացնելու և դուն այդ փորձառութիւնը կանուխէն ստացած ըլլալիք իբրև պարտականութիւն կամ ինչպէս կուզես. հաշուէ՛ որովհետեւ կեանքիդ այս նոր շրջանին «Արշալոյս» իսկապէս լուրջ թիրթի մըն է, և կը հաւատամ թէ՛ իր արդի չեղօք ուղղութեամբն ու անկողմնակալ քննադատութիւններով պիտի կրնայ բաւական թուով հետեւողներ և ընթերցողներ ունենալ:

Ուշադրութեամբ կարդացի բողոքներդ Առաջնորդարանի դէմ. բայց զեռ որոշ եղբայրացութիւն մը չունեցար կարծեմ: Արդարութիւնը ուշ կամ կանուխ երեսն կուգայ. Հակառակ չեմ ասոր. սակայն չեմակ չէ որ կը փնտրուես այդ հանելուկին լուծումը եղբայրս սի մէջ: Դժուար է հաւատալ... Կը մտցնեմ որ շուտ ազատիս այդ չորջարանքն՝ և դուն բոլոր ուժի միջոց թիրթի դատաւարներս, որուն համար անհման զո՞ւ մը եղար. խեղճ աղայ...:

Այս անգամ «ԿԱՐԵՆՈՐ ԵՆՆՈՒՄ ՄԸ» առաջնորդող յօդուածից մէջ ուշադրութիւնս գրաւեց այն կէտը՝ որ անդի ունեցաւ Դահլիճի մէջ, սպասուական նամակներու եկած ժամանակ. հայ հարստները շրջապատողներուն ու անոնց կեանքը պաշտպանելու համար կամ այդ պատրուակաւ դրամ շրթող մակարոյթներու մասին: Եթէ երբէք պէտք կայ՝ և հարկ ըլլայ, թեղի օգտակար պիտի կրնամ ըլլալ այդ խըն-

Հիմայ թուականը հոն ալ կը գտնան անհետ, վերջի կը փոփոգի կապոյտը, ծիածան վայրերը շունչ կ'առնեն, հողեղարձ հետ ընդ հետ. Իրենց հեռքն է շոգին դուրսըստը անձայն:

Բնութիւնը պիտի հոն խրատահանայ շուտով. Բուսնի պիտի, բուրբ եղենն ակնախորտի. Սրնքող սիւղերուն հետ՝ աշխոյժ կաքաւելով... Ստպուծակներն հո՞յլ, հո՞յլ, պիտի դարձնեն ատելի:

Տեսնել կը զգամ, զէն հա՛, նշենիներն արդէն Մարդաճամուկ են հո՞ն. կարծես՝ պարիկ հարսեր, Այն օրերուն քաղցրիկ գալուստը կ'աւետեն:

Եղու՛կ սուկայն, եղու՛կ... վիշտերն անպարզիբր, Սիրան անուճէկ հայուն հոն միազամած է զեռ, Ու իր նշենիներն՝ անարեւ, չե՛ն ծաղկիր...:

ԻՒՌՈՒՍԱՆ
1908 Մարտ 25

գիրներուն մէջ, վամպի շարաշար կերպով սխալ հասկացողութիւններ կան հասարակութեան մէջ այդ զէպերուն շուրջը: Են՝ ժամանակին «Լուսաբեր» խմբագրութեան մէջ քանի անգամներուն լսողատրած եմ իրողութիւնները և ճշմարիտ դրամաշարութիւնը: Բայց ինչպէս կերբէի իմ յայտնութիւններս ալ անոնց դործին չեկաւ. և այդ մասին շատ վիճարարութիւններ ունեցանք նոյն իսկ Պ. Վահան Բիւրքեհանի հետ, որ խոսով ալ էինք այն ժամանակ: Վերջապէս դուն կրնաս վստահ ըլլալ թէ՛ ամէն զէպը փաստերովը և իրողութիւններովը ներկայացնելու չպիտեալ չես եմ ու անկողմնակալ: Հիմակու հիմակ առջայտի... և ինչ...:

Ընդունէ՛ սիրուիք բարեկենսերս
ՇԱՒԱՐՇ ՇԻՄԱՆԵԱՆ

ՃԵՂՈՒՄ

«Նշարակ» անունով պարբերական թերթիկ մը հրատարակ եղած է, որուն համար ոմանք ուղած են հաւատարմել թէ՛ «Արշալոյս» տպարանին մէջ հրատարակուած է:

Յանուն «Արշալոյս» խմբագրութեան անհրաժեշտ պէտք անհետուած է հերքել այդ տարածայնութիւնը, որովհետեւ «Արշալոյս» իր ապագրութիւնները ստորագրելու քաջութիւնը ունեցած է միշտ:

Ե. ԹՈՐՈՍԵԱՆ

ԲԱՐԻ ՕՐԻՆԱԿ
ՄԻ ՆՇԱՆԱՌՈՐ ԿՏԱԿ

Այս վերնագրոյն տակ Պ. Հ. Առաքելեան «Մշակ» թի 275 թուով հոյակապ կտակի մը լուրը կուտայ որ հետեւեալն է:

Թիֆլիսի մէջ Եգոր Զոհրապեան 84 տարեկար կը իտիճանի: Աւելորդ պիտի ըլլայ ըսել թէ՛ հանգուցեալ Զոհրապեան 40 տարիներու հետ խօսող անուարական տան մը անդամն է և ընդարձակ առևտրական յարաբերութիւններ մշակած է Պարսկաստանի հետ:

Հանգուցեալ Եգոր Զոհրապեան իր բոլոր նիւթական կարողութիւնը — 170 հազար բուրլի — որոհեաւ ժառանգորդ չունիլ — քարեգործական հաստատութիւններու կտակած է և պղտիկ մաս մ'ալ իր

ՃԱՌԱՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆ
Ասկէ առաջ ծանուցուած էր թէ Եգորապետի գիւղաքաղաքներէն Փիշնէ ըսուած տեղւոյն մէջ, հայ մը՝ տեղացիներ թելադրելով կամ անոնց հետ միտնալով, կուրպաւել տուած էր ուրեշ հայու մը գոյքերը կամ խանութը:

Այն ատեն ինչպե՞ս էր անուն նշա՛նակել, որովհետեւ տակաւին կառավարութեան կողմէ կատարուած հետազոտութիւնները լրացած չէին և ո՛ր է վճիռ դրուած ինչ չունէր հայու մը այս մաքիսիսը արարքը հաստատուի:

Վերջերս սակայն՝ Մաղապէս Տ. Սեդրաք Տէօլէթեանի կողմէ, որ խնամական է այս տնարգ գործութեան դէպքին, հեռագրով մը կը ծանուցուի հաւատարմ անձերու թէ՛ յիշեալ գործութեան հեղինակը կամ թելադրիչը՝ Պ. Տիգրան Թէքեան, տեղական գաղտնախնդի կողմէն իրազատուած է:

Ու զարմանալին հոն է որ այս թերթով ու զգալուճով մէկը 1905ին ազգային կառուածոց վարձակալութիւնը ձեռք ձգել կուզէր և նոյն ատենուան Ատոմ Ալանեան Քաղաք. ժողովը, որ շատ մը տխուր հետքեր թողլով անհետացաւ, ուժ կուտար Թէքեանի կողմէ եղած խնդրանքներուն և մատուցումներուն...:

ՃԱՌԱՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆ
Ասկէ առաջ ծանուցուած էր թէ Եգորապետի գիւղաքաղաքներէն Փիշնէ ըսուած տեղւոյն մէջ, հայ մը՝ տեղացիներ թելադրելով կամ անոնց հետ միտնալով, կուրպաւել տուած էր ուրեշ հայու մը գոյքերը կամ խանութը:

Այն ատեն ինչպե՞ս էր անուն նշա՛նակել, որովհետեւ տակաւին կառավարութեան կողմէ կատարուած հետազոտութիւնները լրացած չէին և ո՛ր է վճիռ դրուած ինչ չունէր հայու մը այս մաքիսիսը արարքը հաստատուի:

Վերջերս սակայն՝ Մաղապէս Տ. Սեդրաք Տէօլէթեանի կողմէ, որ խնամական է այս տնարգ գործութեան դէպքին, հեռագրով մը կը ծանուցուի հաւատարմ անձերու թէ՛ յիշեալ գործութեան հեղինակը կամ թելադրիչը՝ Պ. Տիգրան Թէքեան, տեղական գաղտնախնդի կողմէն իրազատուած է:

Ու զարմանալին հոն է որ այս թերթով ու զգալուճով մէկը 1905ին ազգային կառուածոց վարձակալութիւնը ձեռք ձգել կուզէր և նոյն ատենուան Ատոմ Ալանեան Քաղաք. ժողովը, որ շատ մը տխուր հետքեր թողլով անհետացաւ, ուժ կուտար Թէքեանի կողմէ եղած խնդրանքներուն և մատուցումներուն...:

ՏԵՂԱԿԱՆ
ԼՈՒԻՆԻ

ՃԱՌԱՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆ
Ասկէ առաջ ծանուցուած էր թէ Եգորապետի գիւղաքաղաքներէն Փիշնէ ըսուած տեղւոյն մէջ, հայ մը՝ տեղացիներ թելադրելով կամ անոնց հետ միտնալով, կուրպաւել տուած էր ուրեշ հայու մը գոյքերը կամ խանութը:

Այն ատեն ինչպե՞ս էր անուն նշա՛նակել, որովհետեւ տակաւին կառավարութեան կողմէ կատարուած հետազոտութիւնները լրացած չէին և ո՛ր է վճիռ դրուած ինչ չունէր հայու մը այս մաքիսիսը արարքը հաստատուի:

Վերջերս սակայն՝ Մաղապէս Տ. Սեդրաք Տէօլէթեանի կողմէ, որ խնամական է այս տնարգ գործութեան դէպքին, հեռագրով մը կը ծանուցուի հաւատարմ անձերու թէ՛ յիշեալ գործութեան հեղինակը կամ թելադրիչը՝ Պ. Տիգրան Թէքեան, տեղական գաղտնախնդի կողմէն իրազատուած է:

Ու զարմանալին հոն է որ այս թերթով ու զգալուճով մէկը 1905ին ազգային կառուածոց վարձակալութիւնը ձեռք ձգել կուզէր և նոյն ատենուան Ատոմ Ալանեան Քաղաք. ժողովը, որ շատ մը տխուր հետքեր թողլով անհետացաւ, ուժ կուտար Թէքեանի կողմէ եղած խնդրանքներուն և մատուցումներուն...:

Հիմայ քիչ քիչ երևան կուգայ թէ ինչ նորահիւսճու զակներ կը պատ-
 րաստուին եղբր ազգային կալուած-
 ներու գլխին և թէ՛ այն տանները
 հանուած ազմուկները, որոնց ար-
 ձագանքները տակաւին ց'այսօր դադ-
 րած ալ չեն, ինչ թարուն նպատակ-
 ներու արդիւք էին... և միւս կող-
 մէ ազգային շահերը դէպի ուր կա-
 ուաջնորդէին...
 « Որ ունիցի ականջս լսելոյ՝ լուիցէ... »

**Ա.Ձ.Գ.Ա.Յ.Ի.Ն
 Ե Ո Ր Ր Ր Ր**

ԿԱՌՈՂԻԿՈՍ

Արեւելքս Ռուսական «Վէշէր»
 թերթէն առնելով կը հայտարարէ թէ՛
 Ռուս կառավարութիւնը իբր էջմի-
 ածնայ կաթողիկոս պիտի հաստատէ
 Կոնստանդնուպոլիսի Սրբազանը և յառաջիկայ
 տարուան ընթացքին մէջ նորընտիր
 կաթողիկոսը պիտի ընդունուի Բե-
 թերհօֆի պալատան մէջ :

ՆՊԱՍՏԻ ԿՈՐԾԵՐԸ

Տիար Մարկոս Նաթանեան «Ա-
 րեւելք» ի 6982 թուով, Մշտն Ա-
 ուաջնորդական տեղապահ Տ. Վար-
 դան վարդապետի մէկ հեռագիրը
 նիւթ ունենալով դառնապէս կը
 դանդաղութիւն նպատակ դումարնե-
 րը կառավարական սուրբը դանձը-
 ուելու իբր միջոց կը ծառայեցնեն
 թուրքերը :

Պ. Նաթանեան շատ աղէկ նկա-
 տուութիւն մ'ալ կընէ, առաջարկե-
 լով կառավարութեան, որ դոնէ
 ժամանակ մը Հայաստանի ժողո-
 վուրդը սուրբէ սղատ թողու և ա-
 նոնց հացագիրը չի խուրի իրենց
 ձեռքէն :

Եթէ կարելի է՝ պիտի խնդ-
 րենք Կ. Պօլսոյ մեր Պատկ. երես-
 փոխան ժողովէն որ փոխանակ արա-
 ուերու հետ խաղալու, և Հայաստա-
 նի վիճակը աւելի հետաքրքրուի
 առ այժմ : Մինչև դարդ տեղի ու-
 նեցած ժողովներուն առեւտրու-
 թիւնները հետաքրքրութեամբ կար-
 դացողները կը հաստատեն թէ՛ Պօլ-
 սոյ Պատկ. երեսփ. ժողովը եր
 կատարած նիստերը ժամավաճա-
 սութենէ անդին քննել մը իսկ առած
 չէ :

Այս պարագային մէջ, մեր Ե-
 րեսփ. ժողովի բոլոր անդամներուն
 ալ հարկ կը տեսնուի յանձնարարել
 Օլէնտորֆի քերականութեան շա-
 րադրական բաժնին մէջ գտնուած
 Վ. Ջ. քսանդր Մեծի, կամ Մեծն Ա-
 ղէ քսանդրի պատմութիւնը կար-
 դալ լարուած ու շարքութեամբ... » :

ՀԱՆԳԱՆԱԿԻՉ ԿՈՐԾԵՐԸ

Ընդ հովանաւորութեամբ Ն. Վ.
 Պօլսոս բաշայի, Հայաստանի կարօ-
 տելոց հանգանակութիւնը մեծ փու-
 թաջանութեամբ առաջ կը տարուի :

Անցեալ կիրակի Պուլազի Առաջ-
 նորդարանին մէջ բացի լրագրողներէ
 խորհրդակցութեան հրաւիրուած էին
 Բաղաքիս Ազգային պաշտօնական
 անձնաւորութիւններն և ուրիշ ա-
 կանաւոր անձինք, աշխատութեան
 բաժանումի վրայ խորհրդակցելու
 համար, որպէսզի հանգանակութի-
 նը արդիւնաւոր ըլլայ :

Հ. Բ. Ը. Միութեան Պատ.
 Անդամք՝ և մանաւորապէս Ազնուա-
 շուք Մկրտիչ Էֆէնտի Անդամիկ-
 եան իրենց բոլոր ժամանակը յա-
 կացուցած են հանգանակութեան
 դժուարին գործին :

Կը յուսացուի թէ հանգանա-
 կիչ Մանախումբը կարեւոր գումար
 մը մինչև հաւանորէն 5000 ոսկի-
 պիտի կրնայ արամադրել Հայաս-
 տանի կարօտեալներուն :

Հիմա ժամանակն է ըսելու թէ՛
 ուր Տիարն և ինչ կընեն սա Հ. Բ.
 Ը. Միութեան 5000 ոսկեոյ փոխա-
 ութիւն կնքելու պատրուակին տակ
 Միութիւնը քանդելու աշխատող
 ազգային կողմիցները : Ինքզինքնին՝
 և իրենց ազգասիրութեան ճիշտ շա-
 փը ցոյց տալու ժամանակն է : Իււ-
 բանքանչիւրը գոնէ գոնէ 20ական
 ոսկի արձանագրուելու են ցուցակին
 մէջ, որպէսզի յետ այսու մենք ի-
 րենց անկեղծութեանը հաւատանք :

Հիմակուան անձնուիրութեան
 չափաուր գործիքը դրամն է. այժ
 լաճը մեր խեղճ հայաստանցիներ-
 ուն փորը չի կրնար կշտացնել :

Ուրախութեամբ կրնանք ար-
 ձանագրել այստեղ թէ՛ Ն. Վսեմու-
 թիւն Պօլսոս բաշա 500 ոսկի արձա-
 նագրուած է սոյն հանգանակու-
 թեան, և կը լսենք թէ՛ ուրիշ ալ պի-
 տի տայ :

Հետզհետէ պիտի տեղեկանանք
 անշուշտ թէ՛ մեր հայ մեծատուն-
 ներէն ո՞ր մէկը առաջին մրցանակ
 պիտի խլէ առատաձեռնութեան
 տեսակէտով, Հայաստանցիներու այս
 հանգանակութեանը մէջ :

ՀԱՐԻՒՐ ՀԱՂԱՐ

Ասկէ չորս հինգ տարի առաջ
 տեղի ունեցած է դէպքը... »

Դէպքը... ո՛չ, Այսինքն Արշա-
 լայի Քարտուղարին՝ Խմբագրու-
 թեան տուած տեղեկութիւնները
 100,000 Քրանդի մըն կատմամբ հե-
 տեւեալներն են :

Ազն. Լեւոն պէյ Յակոբեան
 100000 Քրանդ կը յատկացնէ բարի
 նպատակի մը համար... »

Իրամը Բարեղի հայ ջոջերէն
 մէկուն արամագրութեանը ներքեւ
 կը գրուի... »

Մեծայարդ Տիար Մինաս Զե-
 րազ, ոյժմ Առեւտրային Պատկ. Ե-
 րեսփ. ժողովոյն Պուլսոյ կեդր. Վար-
 շութեան, անհամաձայն կը գտնուի
 դրամի շահագործումի եղանակին
 և լրագրական պայքար քանակը կր-
 ճայ միջառայի մէջ, իր մասնաւոր
 յանձնարարականովը... »

Պ. Խ. Տէր Միքայէլեան և Պ.
 Ներսէսեան պայքարը կը մղեն Ար-
 շալայի ի չեղբուն մէջ... »

Վերակացու Ն. Վ. Պօլսոս բաշան
 է որ այս Գործեան հանդիպը կը
 լուծէ Աղէքսանդրի սուրովը... »

Ինչու առարկութիւն մը չունինք
 և չենք կարծեր որ պէտք ըլլայ
 ունենալ Բաշային տնօրինութեանց
 դէմ :

Ծուկայիկ բառով մը, վստա-
 ները Հ. Բ. Ը. Միութեան հաշ-
 տոյն գանձած է Ն. Վսեմութիւնը

և Հայաստան պիտի զրկուի մօտ
 3000 ոսկեոյ գումար մը Վսեմ. Լե-
 ւոն պէյ Յակոբեանի նուիրատուու-
 թեան հաշտոյն : Նոր հանգանակու-
 թիւնը զատ է 140 հոգիոց երեսփո-
 խան ժողովի մը Առեւտրային թիւնը
 վարելու արժանացած Պ. Զերային
 չըկրցածը բաշան իր ազդեցութիւնու-
 վը լուծեց. ահա թէ ինչո՞ւ բաշային
 պէս բաշաներու շատ պէտք ունի
 մեր ազգը... »

ՀԱՅԿԵՐՈՅԹ

Վեչ. Սուլթան Համիտ թուր-
 քիոյ Սահմանադրական կայսրը՝ փա-
 ռաւոր հացկերոյթ մը տուած է Ե-
 րեսփոխաններուն, ուր Բարեղի Մէջ-
 վեհեթին խմբագիրը և ռառ. լու մէ-
 նիս նախագահը Ահմէտ Բիզա Պէյ
 Սուլթանին ձեռքը պագած է մեծ
 յարմարութիւններով... »

Աչքը լոյս Պաշար Մուրուրի
 Վահէ ձեռահաններն, թո՛ղ առնէ
 թէ՛ իր սիրելի բարեկամը մինչև ուր
 բարձրանալու միտք ունի... »

ՆՇԱՆԱՒՈՍՈՒԹԻՒՆ

Ամսուս 3 ի կիրակի օրը ի Շարա
 Մուհամմէտ Ալի Տիար Նազարեթ
 Բիւրքեճեանի՝ որ Սուտանի առաջ-
 նակարդ վաճառականներէն է, բը-
 նակարանին մէջ՝ տեղի ունեցաւ Օ-
 բիորդ Պարկեշտ Ն. Բիւրքեճեանի
 նշանախօսութիւնը ընդ Տիար Գեորգ
 ձիւրքեճեանի :

Օբիորդ Բիւրքեճեան իր անու-
 նին համապատասխան պարկեշտու-
 թեամբ օժտուած է և իր դատտիա-
 րակութիւնը տեղւոյս Ազգային վար-
 ժարանին մէջ ստացած է յաջողակ
 շրջանով մը :

Տիար Գ. ձիւրքեճեան Սանասար-
 եան վարժարանի ընթացքը յաջո-
 ղութեամբ աւարտելէ յետոյ, Գեր-
 մանիա մեկնելով Բիւրքեճեանի
 ճիւղին հետեւած և փայլուն վկայա-
 կան ստացած է, իսկ այժմ Սուտա-
 նի մէջ Սիրկըրի տան ներկայացու-
 ցիւն է :

Մեր շնորհաւորութիւնները ձի-
 յերճեան և Բիւրքեճեան ընտանիք-
 ներուն և երկու խօսեցելոց :

ԱՌԱՒ ՓԱԽԱԿ

Երուսաղէմէն ստացուած նա-
 մակներէն կը տեղեկանանք թէ՛ վան-
 քէն փախուստ տալով Եաֆա ապաս-
 տանսը վարդապետներէն՝ իր շահա-
 տակութիւններովը ծանօթ Բայրդ-
 ճեան Մատթէոս վարդապետը, յա-
 ջողած է Բրէտի Լիոնէի դրամատու-
 նէն Վեհագետեան Սրբազանի սեփ-
 հակաութիւն 1500 մրանս. ոսկին
 ձեռք անցունել և միասին տանել :

Սոյն խնդրոյն մանրամասնութիւն-
 ները տուող նամակը առաջիկայ
 թիւով :

ԱՌԱՒԷԻՄ

Հայաստանի կարօտելոց համար
 բացուած հանգանակութեան Ազգ.
 Պատրիարքարան զրկուեցաւ 500
 ոսկեոյ գումար մը և հետզհետէ ալ
 պիտի զրկուի :

ՀԵՌԱԳԻՐ

Կ. Պօլսոս 8 Յունուար. - Գէշ
 հունձքերու և ձեռնուան սաստիու-
 թեան հետեւեալ Անատոլի մէջ
 սաստիկ սով կը տիրէ :
 Օգնութեան անհրաժեշտ պէտք կայ :

ՏԻՈՒՐ ԺՊԻՏ

Նոր տարւոյ առթիւ հրապա-
 րակ պիտի ելլէ «ՏՊՈՐՏ
 ԺՊՏ» անունով պատկերա-
 դարդ գրքոյկը, որուն հասոյթը՝
 ինչպէս ասկէ առաջ ծանուցած ենք,
 Հայաստանի կարօտեալներուն պիտի
 յատկանայ :

Մեր ազգայինները բնականա-
 բար այս առթիւ ևս գնահատելի
 հոգածութիւն ցոյց պիտի տան դէ-
 պի Հայաստանի դժբաղդները, քա-
 ջալեւելով սոյն հրատարակչական
 ձեռնարկը :

ՆՈՒՒՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆ

Արարկիրի սովեւոց հանգանա-
 կիչ Մանախումբը շնորհակալու-
 թեամբ ստացաւ Մեծ. Տիար Մ. Յ.
 եղբարք ձիւրքեճեաններէ մէկ Անդր-
 ոսկի, իրենց եղբոր Տիար Գեորգ
 ձիւրքեճեանի նշանախօսութեան առ-
 թիւ, ընդ Օբ. Պարկեշտ Ն. Բիւրք-
 ճեանի, որ տեղի ունեցաւ Ամսուս
 3ին կիրակի օր :

Մեր անկեղծ շնորհաւորութիւն-
 ները

**ՀԱՆԳԱՆԱԿԻՉ
 ՄՈՍՆԱՒՈՒՄԻ**

ԱՐՄԻՒՆ

Ազգային, Գրական, և Բաղա-
 քական կիսամսեայ հանդէս, որ կը
 հրատարակուի ամէն ամսոյ 1 ին և
 16 ին : Տարեկան բաժնեդիւնն է
 արտասահմանի համար 7 Քրանք,
 վեցամսեայն 4 Քրանք բացարձակա-
 պէս կանխիկ :

« ԱՐՄԻՒՆ » ը Ամերիկայի ամենէն
 անկախ անաչառ և անվախ հանդէսն
 է, որուն Խմբագիրը, միս միւսակ,
 կրցաւ արտասահմանական յեղափո-
 խարուծներ և դրամաշորթներ քօ-
 ղամերիկել ու ջախջախել :

« ԱՐՄԻՒՆ » ը շարունակ կը հրա-
 տարակէ գեղեցիկ բանաստեղծու-
 թիւններ, ու եւրոպական գրակա-
 նութեան հոյակապ նորագէտներ : Իր
 թիւ Ժ. էն սկսեալ կը թարգմանէ
 « Եսթեր » անունով հայկական վէպ
 մը, որ 1901 ին լոյս տեսած է Անդրիոյ
 մէջ : Հեղինակը, Վարդենի կեղծա-
 նունով, մօրը կողմէն անգլուհի,
 հօրը կողմէն հայուհի մը, ականատես
 զած է 1896 ի կոտորած ին զոր նը-
 կարագրել կը ջանայ անոր ամբողջ
 սրտակեղծութեամբը : Վէպին հե-
 րոսը անհատ մը՝ կամ ժողովուրդ մը
 չէ, այլ Սուլթանին արիւնապետու-
 թեան կարմիր Արհաւիրքը :

« ԱՐՄԻՒՆ » ի բաժանորդագրուիլ
 ուղղեցի թող դիմեն Խմբագրու-
 թեան կամ ուղղակի իր հասցէին :

Editor of ARDZIV
 P.O.Box 2285 Boston - Mass.
 Յ. Գ. Ապրտիկ ապագործներու և
 շարքութեան չեն առնուիլ :